Docnr25

Aan: College B&W Raalte, Postbus 140, 8100 AC Raalte

Zienswijze zonnepark/energielandgoed Raalte

Uit de bestudering van het ontwerpbesluit omgevingsvergunning en de ontwerpverklaring van geen bedenking (VVGB) met de vele bijbehorende documenten, komt een beeld naar voren dat niet tot vreugde stemt.

Het minder afhankelijk worden van fossiele energie is een breed gedragen beleid. De energietransitie heeft een grote vlucht genomen. Wat mij betreft is er geen discussie over de noodzaak van verdergaande investeringen in zon en wind, op zee én op land. Ook Endona als energiecoöperatie met zijn vrijwilligersbestuur verdient waardering. En toch meen ik dat zonnepark Raalte op de plek bij de Hondemotsweg/Stobbenbroekerweg met de huidige voorwaarden niet wenselijk is. **Ik maak bezwaar.**

Locatie

De locatie wordt bepaald doordat -toevallig- vier grondeigenaren in deze regio een zonnepark op hun gronden zien zitten. Zij ontvangen 25 jaar lang een fors bedrag aan grondhuur. Ik gun het ze, maar is hier sprake van goed beleid? Endona stelt in de documenten dat zonder SDE-subsidie het zonnepark niet haalbaar is. Met andere woorden: deze eigenaren ontvangen indirect een forse subsidie op hun eigendom. Met gemeenschapsgeld dragen we bij aan het inkomen van vier eigenaren van toevallig die grond. Dat kan, maar het is goed om ons daar bewust van te zijn bij de beoordeling van andere aspecten.

Omdat er in dat gebied in 2019 al een aansluitingsmogelijkheid van 20 MW is gereserveerd en aanbetaald bij Enexis, zo begrijp ik, wordt de druk om nú het park dáár te realiseren, sterk opgevoerd. Uit de stukken wordt duidelijk dat voor de initiatiefnemers maar één optie aan de orde is: nú doorpakken op deze locaties. Dat heeft de ruimtelijke afweging extra onder druk gezet. Naar de conclusie dat de plannen "niet in strijd zijn met een goede ruimtelijke ordening" is duidelijk toegewerkt. Naar mijn mening is geen sprake van een zorgvuldige afweging, andere opties en andere betere mogelijkheden in de gemeente zijn niet tegen elkaar afgewogen. Lang niet alle mogelijke randvoorwaarden zijn uitgediept en besproken.

Solide businesscase?

Daar komt nog bij dat er momenteel sprake is van een zeer dynamische en onevenwichtige energiemarkt. Op tal van uren van de dag wordt een negatieve elektriciteitsprijs berekend. Mij is bekend dat een ander zonnepark in Salland over 2024 zelfs negatief heeft gedraaid. Ook is duidelijk in de huidige voorwaarden van de SDE-regeling dat bij een negatieve elektriciteitsprijs (per kwartier te berekenen) geen subsidie wordt toegekend. Kortom: hoe solide is de businesscase? Is een zo ingrijpende ingreep in dit gebied te verdedigen als de business-case mogelijk kwetsbaar is? Wat zijn de gevolgen voor het algemeen belang als er verlies wordt geleden? Hoe zeker zijn dan de investeringen in biodiversiteit en landschap, hoe zeker is dan de maatschappelijke meerwaarde? Is dat scenario uitgewerkt? Dat vraagt aanvullende voorwaarden.

Zonne-energie op landbouwgrond

Er zijn landelijk afspraken gemaakt over zonne-energie op land, waarbij gebruik van landbouw en natuurgronden pas als vierde trede wordt genoemd: in beginsel heeft dat dus niet de voorkeur. De eerste treden zijn zon op daken en gevels (1), zon op onbenutte terrein in bebouwd gebied (2)

en op andere gronden in landelijk gebied (3). Interessant is de uitzondering die bij die landelijke afspraken wordt genoemd: als landbouwgronden in transitie zijn en er bestuurlijk bindende afspraken worden gemaakt dat in de toekomst deze gronden overgaan naar de bestemming natuur en landschap. Dán is het tussenstadium van een zonnepark op weg naar een andere natuurlijker bestemming ook n.m.m. eerder verdedigbaar en een meer logische bron van financiering van die nieuwe functie. Daar is blijkens de stukken op geen enkele manier over nagedacht of gesproken, zeker niet met omwonenden. Dat is dus strijdig met het algemeen belang. Alle reden om op dat punt nieuwe afspraken te maken en nu -nog- niet akkoord te gaan.

Ongetwijfeld zal de tijdsdruk wel weer ten tonele worden gevoerd. Maar dat is geen reden om onzorgvuldig te zijn. Dat de gemeente in de RES zich helemaal afhankelijk maakt van initiatieven uit de markt, zelf géén regie voert vind ik kwalijk. Wel ambitieuze doelstellingen formuleren en vervolgens afwachten? Tal van onbenutte plekken voor zonne-energie, denk alleen al aan grote parkeerplaatsen in bebouwd gebied, komen aldus geen stap verder. Ik vind het niet zorgvuldig dat raadsleden dit plan nu willen goedkeuren (uitspraken gedaan in de raadsvergaderingen), omdat er op dit moment geen ander plan ligt op een andere locatie: dat is beleidsarm en gemakzuchtig.

Natuurinclusief

In de bijbehorende documenten valt veel te lezen over het vergroten van biodiversiteit en landschappelijke inpassing. Ontegenzeggelijk zal -bij goed beheer- wat betreft soortenrijkdom een verbetering kunnen plaatsvinden afgezet tegen het huidige landbouwkundige gebruik. Mij is echter niet duidelijk hoe wordt toegezien op goed beheer en welke sancties de gemeente heeft als de exploitant er een potje van maakt? Daarover moeten vooraf duidelijke en afdwingbare afspraken worden gemaakt. Daar is nu geen sprake van. Ook hier dreigt de valkuil van op papier mooi beleid formuleren en vervolgens bij de uitvoering de boel de boel laten. We zien het steeds weer, ook in de gemeente Raalte.

Ook staat in de documenten dat de eigenaren de intentie hebben om na afloop van de 25 jaar bepaalde beplantingen te handhaven. Hoe is dat geborgd? Wat zijn de sancties indien dat niet gebeurd? Daarop aansluitend: ronduit onbegrijpelijk vind ik in de brief van het Oversticht van 8-4-2025 dat gehoopt wordt dat de transitie de kwaliteit van het landschap en de biodiversiteit zodanig verrijkt dat er geen sprake is van tijdelijkheid, maar van duurzame landschappelijke investeringen. Wat een zwakke en naïeve formulering. De gemeente dient n.m.m. als aanvullende voorwaarde op te nemen dat na 25 jaar de nieuw ontstane biodiversiteit en de kwaliteit van de landschappelijke elementen op zijn minst worden gehandhaafd! Waarom zouden we daar na 25 jaar natuurinclusief beleid op die plek mee stoppen? De grondeigenaren dienen n.m.m. vooraf te weten dat zij geen vrijbrief hebben om er na die periode weer vrijelijk over te beschikken zonder regels over -mede dankzij overheidssubsidie- ontstane natuur- en landschapswaarden. Nog sterker: nu is het moment om met de eigenaren afdwingbare afspraken te maken over de transitie van landbouwgrond naar een natuur- en landschapsbestemming via de financiering van het zonnepark!

Landschap en landbouw

In tal van uitingen van de gemeente wordt het belang van de landbouw in Salland uitgesproken. Toch wordt hier 29 ha landbouwgrond voor 25 jaar uit de productie genomen. Landelijk gezien stelt het allemaal niets voor zegt Green Cells in een van de documenten, minder dan 2% van de landbouwgrond. Is dat ook de redenering van de gemeente? Goed om te weten bij volgende afwegingen tussen natuurbeleid en landbouwbeleid. Waarom dan op andere plaatsen wel zo

krampachtig opkomen voor behoud van vrij gebruik van landbouwgronden, terwijl de natuur zo onder druk staat?

Over de landschappelijke waarden is veel informatie te vinden in de documenten. Een bijzonder waardevol gebied, omgeven door landgoederen. Een gebied waar sinds de jaren vijftig al veel is veranderd, maar waar dankzij het ontbreken van een ruilverkaveling nog steeds mooie elementen aanwezig zijn. En zeker, landschappen veranderen in de tijd. Maar is het niet erg wrang dat juist in dit fraaie gebied een drietal velden met zonnepanelen worden geïnstalleerd? Waarom daar? De overwegingen van [redacted] wil ik graag nog eens onder uw aandacht brengen. Dat de vormgeving en inpassing zorgvuldig is en het gebied niet schaadt, noemt hij een fabeltje. „Overal in Nederland zien we het bewijs van het tegendeel. Dit soort industriële ingrepen horen niet thuis in een eeuwenoud en goed bewaard gebleven cultuurlandschap."

Communicatie en participatie

De bijlagen bij het ontwerpbesluit en de ontwerpverklaring geven een treurnis wekkend verslag van het communicatieproces. Duidelijk is wel dat de kern van de miscommunicatie is dat Endona, zo blijkt uit de eigen verslagen, alleen wilde praten over 'hoe in te passen' en de omwonenden de principiële eerste vraag wilden bespreken: moet dat zonnepark hier wel komen. Als raadsleden deze situatie accepteren met de conclusie dat er voldoende communicatie is geweest, zal dat een verdere aantasting betekenen in het vertrouwen dat we in politici moeten stellen. Is dat de raadsleden en hun politieke partijen het waard? Hoezo lokaal belang, burgerbelang, gemeentebelang, hoezo opkomen voor groen, democratisch, sociaal of liberaal? Als de omwonenden met ruime meerderheid tegen zijn? Als onafhankelijke deskundigen aangeven dat sprake is van belangrijke landschappelijke en culturele waarden? Als de gemeente geen actief beleid voert op het zoeken naar betere locaties voor zonne-energie? Hoe geloofwaardig zijn uw verkiezingsbeloften?

Wat betreft participatie en maatschappelijke meerwaarde valt op, dat Endona o.a. financiële tegemoetkomingen noemt voor burgers en verenigingen in Raalte. Waarom heeft de gemeente niet met Endona onderhandeld over ook een andere belangwekkende participatiemogelijkheid c.q. maatschappelijke meerwaarde, namelijk bijdragen aan beheer en instandhouding van het landschap in die regio? Is het niet realistisch dat een deel van de opbrengst van het zonnepark wordt geïnvesteerd in het algemeen belang, namelijk langjarig beheer en onderhoud van landschapselementen. Met een instandhoudings- en beheersvergoeding kunnen eigenaren voor de langere termijn zorg dragen voor een kwalitatief hoge biodiversiteit en een fraai landschap. Uit de winst van het zonnepark elk jaar bijvoorbeeld € 10.000 in een Landschapsfonds gedurende 25 jaar: dat is toch prima te doen? Er zijn voorbeelden te over, hoe dat goed kan worden geregeld. Dat zou bij doorgaan een aanvullende voorwaarde moeten zijn.

Alles overwegende:

Ik maak bezwaar tegen de aanleg van Zonnepark Raalte bestaande uit drie delen aan de Hondemotsweg en Stobbenbroekerweg in Raalte. Het plan is in strijd zijn met een goede ruimtelijke ordening. Het beoogde park komt te liggen in een fraai en kwetsbaar gebied van grote cultuurhistorische en landschappelijke waarde voor een deel grenzend aan het Natuur Netwerk Nederland. De gestelde voorwaarden bij het ontwerpbesluit en bij de verklaring van geen bezwaar geven onvoldoende duidelijkheid over de afdwingbaarheid van hogere natuur- en landschapswaarden. Ook over het behoud van biodiversiteit en landschappelijke waarden ná de

periode van 25 jaar zijn blijkbaar geen afspraken gemaakt. Dat kan betekenen dat na 25 jaar alle investeringen in natuur en landschap weer teniet worden gedaan.

Het algemeen belang van meer zonne-energie weegt in deze concrete aanvrage niet op tegen de kwetsbare lokale natuur- en landschapssituatie. Het zonnepark is geen resultaat van een afgewogen locatiekeuze, maar gebaseerd op het toeval van vier bereidwillige eigenaren en een reeds eerder aangevraagde 20 Mw-aansluiting.

Onvoldoende is rekening gehouden met het feit dat een grote meerderheid van omwonenden niet betrokken is bij de locatiekeuze sec, maar alleen mocht meepraten (zoals Endona zelf aangeeft in de eigen stukken) over de inpassing: een n.m.m. fundamenteel onjuiste invulling van wat de overheid zou moeten verdedigen én toepassen in communicatie en participatie.

Hoogachtend,

@outlook.com

15 september 2025